

4

Uit de praktijk

Garantstellingsregeling curatoren: een effectief instrument

De Garantstellingsregeling curatoren (GSR) is een regeling die is opgezet om faillissementen te onderzoeken en faillissementsfraude tegen te gaan. In een tijd waarin een recordaantal faillissementen wordt uitgesproken, neemt het gebruik van de GSR door curatoren toe. Een analyse van de cijfers wijst uit dat het gebruik van de GSR de laatste jaren is toegenomen en dat het rendement van de regeling aanzienlijk is: in de jaren 2000 tot 2012 is ruim € 30 miljoen teruggevloeid in de boedels.

GSR stimuleert aanpak faillissementsfraude

Het Centraal Bureau voor de Statistiek noteerde in de eerste helft van 2013 een recordaantal van 4983 faillissementen in Nederland. Naar schatting wordt bij een kwart tot een derde van alle faillissementen gefraudeerd, wat neerkomt op ongeveer 3000 gevallen per jaar. Om dit fenomeen te bestrijden hebben overheden en opsporingsinstanties ingezet op een geïntensiveerde aanpak van faillissementsfraude. Eén van de facetten in deze aanpak is de ondersteuning van de curator bij het onderzoeken van faillissementen door middel van de GSR. Justis, de screeningsautoriteit van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, voert deze regeling uit.

Justis heeft onderzocht wat het rendement van de regeling is geweest in de jaren 2000 tot 2012. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat bij alle faillissementen waarbij een beroep is gedaan op de GSR in totaal ruim € 30 miljoen is teruggevloeid in de boedels. Alleen al in 2012 is meer dan € 6 miljoen aan boedelbedrag gerealiseerd, terwijl ruim zeven ton werd besteed aan het uitbetalen van garanties. Ook gemiddeld gezien loopt de opbrengst van de GSR weer op. De laatste jaren vloeit per zaak een steeds hoger bedrag terug in de boedel. Dit betekent dat het geld dat wordt besteed aan de GSR steeds meer rendement oplevert voor de samenleving.

Kosten en opbrengsten

In grafiek 1 zijn de kosten en opbrengsten van de GSR weergegeven. Uit de grafiek is af te lezen dat het totale boedelbedrag de gemaakte kosten vele malen overstijgt. Bovendien is te zien dat de opbrengsten de laatste paar jaren een forse stijging laten zien.

Overheid staat garant voor kosten curatoren

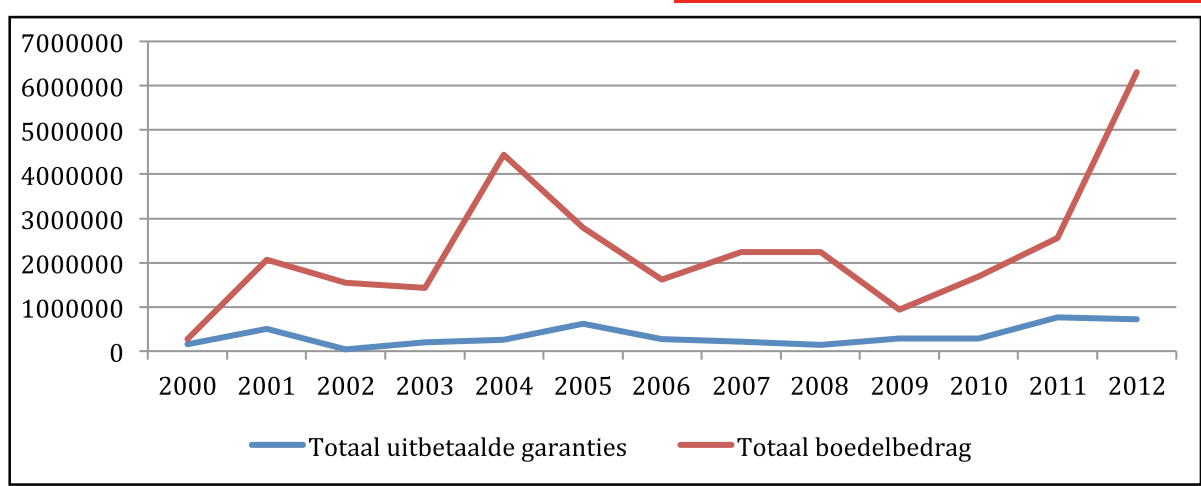
Wanneer een bedrijf failliet gaat wordt door de rechter een curator aangesteld. De curator is verantwoordelijk voor de verdeling van het aanwezige vermogen in de boedel onder de schuldeisers en onderzoekt de reden van het faillissement. Als bij het faillissement sprake was van onbehoorlijk bestuur, kan de curator namelijk verhaal halen op het persoonlijke vermogen van de verantwoordelijke (ex-) bestuurder(s). Wanneer na een faillissement geen of onvoldoende geld aanwezig is voor een dergelijk onderzoek, kan de curator een beroep doen op de GSR. Deze regeling dekt de kosten voor een vooronderzoek, rechtsvordering of het terugvorderen van weggesluisd vermogen. Daarmee stelt de GSR curatoren in staat om ook bij een lege boedel de (ex-) bestuurders, die onverantwoorde risico's hebben genomen of strafbare feiten hebben gepleegd, aansprakelijk te stellen voor hun aandeel in het faillissement.

GSR 2012

Al sinds 1987 kunnen curatoren in Nederland gebruik maken van de GSR. Om het gebruik van de GSR te stimuleren is in 2012 een nieuwe regeling in werking getreden. Daarmee zijn onder andere de administratieve lasten met betrekking tot de aanvraagprocedure en de rapportageverplichting van curatoren teruggedrongen. Ook is de rol van de rechter-commissaris op onderdelen beperkt en kunnen meer soorten kosten onder de regeling worden gebracht. Tot slot is de juridische basis niet langer een bestuursrechtelijke maar een civielrechtelijke. Dit betekent dat Justis gelden ter beschikking stelt aan curatoren op basis van een tussen Justis en de curator gesloten overeenkomst.

Verbeteringen in de uitvoering stemt curatoren tevreden

Een in de eerste helft van 2013 uitgevoerd klanttevredenheids-onderzoek heeft uitgewezen dat curatoren over het algemeen zeer tevreden zijn over het gebruik van de GSR. Verbeteringen zijn volgens de curatoren nog te behalen bij de communicatie over het GSR-proces (van aanvraag tot verstrekking), de telefonische bereikbaarheid van Justis en de wijze waarop een aanvraag kan worden ingediend. Justis is voortvarend aan de slag gegaan om de verbeteringen op de genoemde aspecten te realiseren. Zo is het nu bijvoorbeeld mogelijk om het aanvraagformulier elektronisch in te dienen. Bovendien blijft Justis in gesprek met INSOLAD (de Vereniging Insolventierecht Advocaten) en Recofa (het landelijk overlegorgaan van rechters-commissarissen in faillissementen en surseances van betaling) over verdere verbeteringen van de GSR.

Grafiek 1. Bron: Ministerie van Veiligheid en Justitie